

**Cognitieve achteruitgang gaat vaak
gepaard met onbegrepen gedrag. Wat
betekent dit en hoe kan dit
gedrag pestgedrag uitlokken?
Wat kan jij hier als mantelzorg
of
zorgprofessional in betekenen?**

*Wendy Scholtenlo
Psycholoog, Livio
behandelteam Enschede
november 2018*

Programma

- Ouderdom gaat vaak gepaard met cognitieve beperkingen
- Cognitieve beperkingen leiden vaak tot onbegrepen gedrag. Wat betekent dat?
- Wat is pestgedrag?
- Hoe kan onbegrepen gedrag bij de ander tot pestgedrag leiden?
- Samen in discussie

Waar werkzaam?

- Verpleeghuis
- Verzorgingstehuis
- Thuiszorg
- Mantelzorger
- Anders..

Cognitie & ouderdom

- We leven gemiddeld steeds langer.
- Ouderdom gaat vaak gepaard met beperkingen, waaronder cognitieve beperkingen.
- 1 op 4 mensen heeft een hersenaandoening
- Dit aantal neemt jaarlijks fors toe

Cognitieve stoornissen & onbegrepen gedrag

Zeer veel mensen met cognitieve stoornissen laten onbegrepen gedrag zien → amandelkern slaat aan

- Agressie: verbaal (roepen/ schreeuwen) en fysiek
 - Apathie (gebrek aan emotie, motivatie of enthousiasme)
 - Prikkelbaarheid
- } 40%
- Dwalen
 - Hyperactiviteit/rusteloos gedrag
 - Claimend gedrag (veel vragen, 'afdwingen', aanbellen)
 - Achterdocht
 - Apraxie (voorwerpen verkeerd gebruiken/handelingen niet meer kunnen uitvoeren)
 - Stemningswisselingen
 - Decorumverlies
 - Initiatief verlies/lusteloosheid (apathie)
 - Persevereren
 - Wanen en hallucinaties
 - Verzameldrang
 - Stemmingsproblemen: Depressies en angsten (thuiswonend 40%, Verpleeghuisbewoners 20%)

Onbegrepen gedrag kan bij de ander leiden tot pestgedrag

- Onbegrepen gedrag laat iemand niet bewust zien!
- Omgeving kan hier op reageren met **pestgedrag**

Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische- en/of fysieke mishandeling door één of meerdere personen van één persoon die niet in staat is zichzelf te verdedigen.

- Uit het onderzoek van de Radboud Universiteit Nijmegen blijkt dat 20% van de ouderen aangeeft weleens gepest te worden. Het verzorgend personeel geeft aan dat het zelfs om 40% van de ouderen gaat.
- Pesten gebeurt frequent. Plagen vaak eenmalig.

Hoe kan je pestgedrag herkennen?

- "Daar komt die gekke ook weer aan! Ze mag hier niet bij zitten hoor!"
- "Eet eens netjes, bah!"
- Meestal zijn slachtoffers bang om aan te geven dat ze worden gepest. Wees alert op:
 - Iemand is vrijwel voortdurend alleen
 - Anderen luisteren niet naar de betreffende persoon of hij wordt genegeerd
 - De oudere ziet er angstig en onzeker uit

Herkenbaar?

Hoe nu verder?

Hoe kunnen wij als mantelzorger of zorgprofessional ervoor zorgen/
voorkomen dat iemand die onbegrepen gedrag vertoont,
t.g.v. cognitieve beperkingen, wordt gepest?

Wat kan aan pestgedrag worden gedaan? Tips Ouderenfonds:

1. Bij wie kan je terecht met een klacht over pesten terecht?
2. Stel een commissie van ouderen samen die meedenkt over pestgedrag voorkomen
3. De problematiek onder de aandacht brengen m.b.v. informatieavonden voor medewerkers, bewoners, hun kinderen en vrijwilligers.
4. Werk aan een positieve sfeer. Een negatieve sfeer werkt pestgedrag in de hand.
5. Ongestraft iets doen wat onaardig of gemeen is, leidt ertoe dat het vaker gebeurt en kan ook leiden tot gevoelens van onveiligheid. Treed adequaat op tegen pestgedrag.
6. Voor een nieuwe bewoner is de eerste periode in een instelling vaak extra lastig omdat hij/zij nog slechts weinig mensen kent. Het is daarom wenselijk dat een nieuweling goed wordt begeleid en voorgesteld, bijvoorbeeld de eerste keer dat hij/zij de eetzaal betreedt.
7. Vaak hebben ouderen zelf grote moeite om aan te geven dat zij worden gepest. Het is daarom ook van belang om een eventuele partner of kinderen erbij te betrekken.

Succes met het verminderen/
voorkomen van pestgedrag onder
ouderen!